

Hogy a muzeumnak ezen gyűjteményei hazánkon kívül is jó hirnek örvendenek, bizonyítják tudós férfiak és külföldi intézetek gyakori tudakozódásai, névleg Münchenből, Lipséből, Bécsből, Berlinből, Bonnól s. a. t., továbbá a bécsi bir. földt. intézetnek utolsó palaeontologiai értekezése, melyben a muzeum őslénytani gyűjteményeinek, melyek nagyrészt fölhasználva lettek, fényes elismeréssel adózik. Föl- említhetem azt is, hogy a muzeumegyelet által a világtárlaton kiállított „Erdély eruptiv kőzeteinek gyűjteménye“ az érdemérmét nyerte.

De a midőn a muzeum földtani gyűjteményei saját erejéből ily mó don növekednek és tökélyesbülnek, sajnálni lehet, hogy kifelé csak kevés érdeket költ azon fejlődés, s hogy a mult évről ily úton semmi növekedéssel sem dicsekedhetik a földtani gyűjtemény.“

Kolozsvárt, 1874. márcz. hó 12-én.

Koch Antal.

V. A régiség- és éremtárról.

Régiség- és éremtárunk történelme a lefolyt 1873-ik évben kevés nevezetes es feljegyezni való eseményt nyujt. Ha csak nem akarok kiterjeszkedni naplószerű felszámolására annak, hogy hónapról hónapra, hétről hétre, mit, mennyit és mi módon dolgoztam, voltaképpen nincs is egyéb jelenteni valóm, mint hogy a kezem alá adott gyűjtemény rendben van, hogy igyekszem ezt a rendet tökélyesbbé tenni, és a gyűjtemény tárgyait mentől tetszetősb csoportosítás és kiállítás által oly előnyösen tüntetni a látogató szemébe, a mint a rendelkezésemre álló személyes izlés, és a nem e czélra bérrendezett helyiség viszonyai engedik. A gyűjtemény elérte a tökélynek egy bizonyos fokát, a melyen új szerzemények, ugy a mint nálunk ajándékokból és az e végre fordítható csekély pénzből eszközölhető vásárlásokból gyűlhetnek, lényegesen nem módosítják azt az őszbenyomást, a melyet tesz a gyűjtemény oly látogatóra, a ki nem éppen szaktudós. A mi régiségtárunk azok közé a gyűjtemények közé tartozik, a melyek kicsinyben nagyok; számos és érdekes darabot foglal magában, de ezek nem szemkápráztatók, nem távolról ragyogók. Közelről és apróra kell a mi gyűjteményünket nézni, hogy fogalmat lehessen róla szerezni, mennyi szép és érdekes tárgy van benne.

Eddig tett jelentéseimben több izben volt alkalmam megemlíteni, hogy régiségtárunk különösen középkori hazai, u. n. transsilvanicumokban felette szegény; évről évre vándorolnak ki az országból az ily tárgyak; a hol még léteznek egyes családok birtokában, hozzáférhetetlenek, mert vagy éppen nem eladók, vagy ha igen, oly áron, a melyet mi nem győzünk. Divattá vált most a középkori régészet, régész és műkedvelő czím alatt egész sáskaserge a zsbárusoknak kutatja fel az ország minden vidékét, és a legkevesebbet jelentő cse-

réporsó vagy hólyagos csupor keresett árucikké vált, a melyet a divatszerű gyűjtés mohó vágya mesés árakkal fizet meg. Hogy ily körülmények közt valódi belbecscsel vagy művészeti, nem mondom tökélyvel, de legalább érdekességgel ékeskedő tárgy sem ajándék se vásár útján nem juthat a mi birtokunkba, igen természetes.

Teszünk azonban, a mit tehetünk. Bármily csekély ajándékot szívesen fogadunk és megbecsülünk, és ha kínalkozik elfogadható vásár, megveszszük, a mihez hozzá juthatunk. Így gyarapodott gyűjteményünk 1873-ban is 10 adomány és 5 vásár után 51 db. régiséggel és 429 db. éremmel, a melyből 8 arany, 383 ezüst, 27 réz pénz és 1 papír-pénzjegy.

Ez azonban csak szám. Különösen a pénzekre nézve meg kell jegyeznem, hogy egyetlen vásárral megvettünk 279 db ezüst pénzt, a melyek ugyan tetemesen gyarapították gyűjteményünket és számos házagot töltötték bé; de bizony feles darabokat is szaporítottak.

A kapott adományok közül ki kell emelnem, hogy ő felsége főudvarmestere gr. Crenneville Ferenc ő nmlga megküldötte a muzeumnak egy ezüst példányban azt az emlékérmét, a melyet Gizela főhgnő ő fensége férjhezmenetele emlékére vertek; gr. Haller Ferenc 2 puskát, és Hirsch Manó adományát; egy római oszlopdereket Portusról egy fogadalmi felirattal, a mely valóságos epigraphiai ritkaság. Egyáltalában Portus nyujtotta a mult évben a legszépbb szaporodásokat vásárlás útján is; gyönyörű bronztárgyakat a római előtti korból; egy felette érdekes kis ékszert aranyból, a melybe egy kláris intaglio van foglalva; és a mi mindenek felett díszére válik gyűjteményünknek, egy római mívű borostyánkő ékszert.

Ime t. közgyűlés, a mi kevés gyarapodást tudunk felmutatni. Nevezetesebb azonban mint anyagi gyarapodásunk az az erkölcsi vívmány, hogy Bécsben a világtárlaton bémutatott tárgyait nagy mértékben magokra vonták a szaktudósok figyelmét, a mi itthon maradt mégis még elég érdekes volt arra, hogy Benndorf Ottó tanár napokig tartott tanulmány után kinyilatkoztathassa, hogy a kolozsvári országos muzeum régiségtára nyujtotta neki a leggazdagabb forrást a római tartományi művészetet ismertető tanulmányai számára.

Éremgyűjteményünk nem csak szép, hanem bátran sorakozhatik a nagyok közé is, főleg a hazai érmészet szempontjából. Jellemzésére ennek elég kimondanom, hogy egyik legelismertebb tekintély e téren kinyilatkoztatta, hogy Erdély érmészete kidolgozása a Kolozsvárt székelő muzeum gyűjteménye mellőzésével lehetetlen.

A mit még mondhatnék, az nem anynyira a gyűjteményre, mint a gyűjtemény helyiségére vonatkoznék. Minthogy pedig e tárgyban határozni már nem tartozik a t. közgyűlés teendői közé; nem terjeszkedem ki oda.